

ПРОФ. Д-Р ИВАН БАТАКЛИЕВ

През 2013 г. се навършват 40 години от кончината на бележития български географ проф. Иван Батаклиев, чиято научна и творческа дейност дълги години тънеше в забрава или се споменаваше откъслечно. На 8 ноември 2013 г. се проведе семинар под наслов „Проф. д-р Иван Батаклиев“, организиран от департамент География на НИГГГ – БАН, на който присъстваха близки и родственици на проф. Батаклиев: синът му Тодор Батаклиев и неговото семейство и племенникът му Атанас Батаклиев гости от град Пазарджик: г-н Лъчезар Риков – директор на Регионалната библиотека, г-н Хачик Мардиросян – преподавател в Професионална гимназия по промишлени технологии, г-н Костадин Пампов – преподавател в Езикова гимназия „Бертолт Брехт“ както и настоящи и бивши учени и специалисти от департамента и СУ. Семинарът бе открит от доц. д-р Мариан Върбанов – завеждащ департамента, който приветства присъстващите и даде думата на доц. д-р Георги Железов – зав. секция „Физическа география“, който направи изчерпателно изказване, свързано с живота и делото на бележития български географ проф. Иван Батаклиев.

Иван Батаклиев е роден на 24 януари 1891 г. в гр. Пазарджик в многолюдно семейство (с девет деца), произхождащо от историческия Батак. До пети гимназиален клас той учи в родния си град, а през 1909 г. завършва Пловдивска мъжка гимназия и през същата година се записва за студент в Софийския университет, където следва география и като втора специалност – история.

Следват години, през които България участва във войните за национално освобождение и обединение, и Иван Батаклиев заедно със студентското си обучение участва и във военните действия. Преди започването на Балканската война през есента на 1912 г. той е повикан за редовна военна служба в Трети артилерийски полк в гр. Пловдив и през пролетта на 1913 г. заминава за фронта край Кавадарци в Македония и взема участие във Втората Балканска война, за което е награден с кръст „За храброст“. След демобилизацията взема университетските си изпити, а през 1914 г. довършва военната си служба в Школата за запасни офицери в Княжево с чин поручик. През учебната 1914–1915 г. Иван Батаклиев е назначен за гимназиален учител в Хасково и оттук започва неговото професионално развитие. При започването на Първата световна война през есента на 1915 г. е мобилизиран като командир на батарея и е на фронта до есента на 1918 г. По време на войната започва да пише статии за обекти, през които е преминал – за долината на р. Козлудере, приток на р. Вардар, Серското поле и Орфанския залив на Бяло море, където е стигнал с батареята си, отпечатани във

в. „Балканска трибуна“. След демобилизацията през 1918 г. е преместен като учител в Пазарджик.

Като учител Иван Батаклиев пише първата си научна статия „*Оризовата култура в Татар-Пазарджишкото поле*“, отпечатана през 1921 г. в сп. „Естествена география“. През 1923 г. в резултат на продължителни проучвания на родния си град написва своя голям труд „*Град Татар-Пазарджик. Историко-географски преглед*“ (444 стр.), рецензиран от професорите Анастас Иширков и Васил Златарски и издаден от Пазарджишката община. Главно въз основа на тази книга получава покана и на 29 май 1924 г. постъпва като асистент по география в Катедрата по обща география и културно-политическа география, ръководена от проф. Иширков, и е четвъртият преподавател в специалността география след професорите Анастас Иширков, Жеко Радев и доцент д-р Крум Дрончилов. За повишаване на научната си подготовка през учебната 1927-1928 г. специализира в Германия, в градовете Йена и Берлин. В същата катедра през м. юни 1930 г. е хабилитиран за доцент след конкурс, който той спечелва с хабилитационния си труд „*Чепино. Специално-географски проучвания*“, а през 1933 г. става и неин ръководител. През същата година специализира и започва докторантура във Виена, Австрия.

Иван Батаклиев е от инициаторите за обединяване на географите в страната чрез създаване на Българско географско дружество и негов втори председател след проф. Иширков през периода от 1934 до 1945 г. В този период с активното негово участие излизат 10 тома „Известие на Българско географско дружество“.

От 1934 г., след внезапната смърт на проф. Жеко Радев, става директор на Географския институт в СУ „Св. Климент Охридски“. На Международния географски конгрес във Варшава през 1934 г. участва с научен доклад, а през м. февруари 1935 г. е назначен за професор.

През 1936 г. проф. Иван Батаклиев е инициатор, организатор и главен секретар на „IV конгрес на славянските географи и етнографи“ в София – събитие, широко отразено в средствата за масова информация като най-голямото научно и културно събитие с международно участие от този род, провеждано дотогава в следосвобожденска България. Конгресът се е провел под върховното покровителство на държавния глава – Н.В. Цар Борис III, с участието на 323 учени от 10 страни, в т.ч. около 200 чуждестранни. В чест на конгреса е издадена и серия пощенски марки, а за организирането и провеждането му проф. Иван Батаклиев е награден с орден „Св. Александър“.

През 1938 г. е на шестмесечна специализация на собствени разnosки във Франция, Великобритания и Холандия, където участва на Международния географски конгрес с научен доклад.

През учебната 1944–1945 г. е декан на Историко-филологическия факултет на СУ. Участва в комисии на Министерство на външните работи, провеждащи конкурсни изпити за дипломатически аташета.

Още през 40-те години проф. Батаклиев изтъква предимствата на геополитическото разположение на България. Неговите аргументи от исторически, икономически и етнически характер за принадлежността на Западна Тракия към България са използвани в Париж през 1947 г. от българската делегация, която заминава да защитава българската национална клауза срещу претенциите на Гърция за Родопите при сключване на мирния договор след края на Втората световна война. Неочаквано, на 10 октомври 1947 г. проф. Иван Батаклиев е уволнен от СУ (без право на пенсия и на купони за храна), като мотивът е политически – за „великобългарска противонародна дейност“ и за социалдемократическата му партийна принадлежност от студентските години.

Проф. Иван Батаклиев намира физически и морални сили да продължи своите научни занимания на собствени разnosки. Публикува редица статии в наши и чуждестранни издания. Голям брой от тях са посветени на родния му край Пазарджик. Публикува и научнопопулярни статии в много вестници като „Дъга“, „Мир“, „Зора“, „Свободен народ“, „Кооперативна защита“ и в пазарджишките – „Лъча“ и „Подем“, а през последните 10–15 години от живота му – в окръжния орган „Септемврийско знаме“. През този период проф. Ив. Батаклиев завършва и своя капитален труд *„Пазарджик и Пазарджишко. Историко-географски преглед“* (814 стр.), върху който работи от 1925 до 1966 г. Книгата е издадена през 1969 г. и е уникално обстойно изследване, каквото не притежава нито един друг български град до момента. За тази му народополезна дейност, за изучаване на географските условия и историческото минало на Пазарджишко, отразени в много трудове, през 1970 г. е удостоен с орден „Св. Св. Кирил и Методий“.

Проф. Ив. Батаклиев е бил член-кореспондент на географските дружества в Берлин, Прага, Белград, Вюрцбург, Грайфсвалд, Български археологически институт и действителен член на Тракийския научен институт и Съюза на научните работници.

Многопластовото и научно творчество на проф. Ив. Батаклиев е представено от: методика на географските изследвания и образование; географски и историко-географски изследвания на населението, на отделни селища и райони; географски изследвания на поречието и на черноморското крайбрежие; икономическа и аграрна география; географска трактовка за развитие на характерни земеделски култури и индустрията в България; политико-географски и геополитически изследвания на различни области у нас и чужбина; биографични бележки за известни наши географи и историци.

Проф. д-р Иван Батаклиев е първостроител на модерната българска антропогеография, като разглежда не само взаимодействието между човека и природата, а и по-новото схващане за последиците от това взаимодействие. Полага основите на ландшафтното изучаване на България. Задълбочава изследванията в областта на икономическата и аграрната география. С научното си дело доразвива политическата география у нас и се счита за основоположник на геополитиката в България.

През дългогодишната си преподавателска дейност проф. Батаклиев изнася лекции по: обща стопанска география; антропогеография; география на България и другите балкански страни; география на континентите; география на селищата; политическа география; история на географските открития; ентография и културна география.

Проф. д-р Иван Батаклиев почива на 15 декември 1973 г. Провъзгласен е посмъртно за почетен гражданин на Пазарджик, на негово име са наименовани улица и училище в града. Научната му дейност е чествана в рамките на конференцията на българските географи през 1990 г. в Габрово. В израз на признание за значителния му принос за българската наука през месец май 1998 г., във връзка с честванията на 100 години от основаването на специалност „География“ в СУ, една от аудиториите в Ректората е наименована „*проф. д-р Иван Батаклиев*“.

В края на своето изказване доц. д-р Георги Железов сподели, че съвременните учени географи изпитват вина за дългата забора на този виден географ, чието богато творчество и житейски опит го нарежда в първите места на видните наши общественици и учени. Той поздрави гражданите на Пазарджик за това, че винаги са поддържали жив спомена за проф. Батаклиев, издигайки паметник, назовавайки училище и улица в града с неговото име.

Доц. д-р Г. Железов изказа пожелание честването на такива учени, чиито имена и дейност по различни причини са били забравени, да бъде възродено като традиция, за да може техните дела да станат достояние на бъдещите поколения географи.

След него думата бе дадена на гл. асистент д-р Валентин Михайлов. В своето изказване той акцентира върху публикационната дейност на проф. Батаклиев и посочи, че високата научна ерудиция на този голям географ му позволява да прави изследвания в различни области на географското познание: физическа география; география на населението и селищата; стопанска география; политическа география и геополитика; регионална география на България; биографични статии, посветени на големи български учени-географи. Д-р В. Михайлов отбеляза, че голямо въздействие върху научните възгледи на проф. Батаклиев оказва немската школа в антропогеографията и геополитиката и с основание

той е смятан за основоположник на *геополитиката* в България. Най-значимите му трудове в тази област са написани и публикувани в края на 30-те и началото на 40-те години на ХХ в. Някои от тях представляват задълбочени политико-географски изследвания не само на България и на отделни нейни региони, но и далеч отвъд нейните граници. От заглавията и съдържанието на тези публикации личи, че проф. Батаклиев успява да улови духа на времето, в което живее, концентрирайки се върху важни проблеми на европейската, евразийската и глобалната геополитика. С тези свои трудове той отразява редица актуални и съдбоносни за своето време проблеми на европейската и световната геополитика, като не пропуска да подчертае и тяхното значение за съдбата на България. Проф. Батаклиев изтъква значимостта на географското положение на страната ни за нейната съдба и историческо развитие. Положението на България в източната част на Балканския полуостров, в непосредствена близост до Мала Азия, е било фактор за редица исторически злини, които е преживял българският народ, включително гръцкото и турското робство. Въз основа на обективни географски предпоставки определя България като „най-балканската страна“. По това време България е единствената държава, разположена изцяло на Балканския полуостров, а Балканът, „българската планина“, се намира на наша територия. Задълбочените познания на проф. Батаклиев в областта на геополитиката намират обществено признание. Много от тезите му са използвани на мирните преговори в Париж през 1947 г. от българската делегация, за да бъдат защитени националните интереси на страната срещу претенциите на Гърция за Родопите. Във връзка с тази тематика д-р В. Михайлов се сприя по-конкретно върху една от най-значимите и иновационни разработки на проф. Батаклиев – студията „Развитие и същност на политическата география и геополитика“, публикувана в „Годишник на държавното висше училище за финансови науки“, 1940–1941, т. 1. Може да се каже, че това е първото системно осмисляне на същността на геополитиката в българската география. Основният акцент в студията е върху появата и развитието на политикогеографските и геополитическите концепции в немската школа, като представя идеите на Ратцел, Хаусхофер, Цек, Кребс и други географи. Освен това проф. Батаклиев представя особеностите на геополитиката във Франция, Англия, Италия, Полша и др.

В заключение д-р Михайлов добави, че със своето богато научно наследство, с научната и преподавателската си дейност в СУ, с активната си работа като член и ръководител на БГД проф. Иван Батаклиев се нарежда сред водещите български географи на ХХ в. Част от неговите трудове поставят началото на геополитиката в България и несъмнено те представляват част от класическото наследство на българската географска наука, което следва да бъде грижливо опазвано, разпространявано и предавано на следващите поколения.

Водещият семинара – доц. д-р Мариан Върбанов, даде думата на сина на проф. Иван Батаклиев – г-н Тодор Батаклиев, който сподели спомени за баща си, за отношението му към колегите и студентите, към близките и приятелите, за някои съдбовни житейски моменти и за стъпките в професионалното му израстване и научната кариера. Домът им винаги е бил отворен и в него студентите, които проф. Батаклиев е чувствал като много близки, са били добре дошли по различни поводи. Той е насърчавал и подпомагал всички ученолюбиви студенти, без да прави разлика според политическите им убеждения. Характерно е

да се отбележи, че студентите от БОНС – прогресивна студентска организация, са го канили да присъства на техни събрания, защото със своя авторитет ги е предпазвал от агресивното поведение на членове от Легионерска, Ратническа и други националистически организации.

Неговото партийно безпристрастие се е потвърдило и при привличането преди 9 септември 1944 г. на членове на Българската комунистическа партия, каквито са били Живко Гълъбов, Петър Пенчев, Игат Пенков, за асистенти и преподаватели в Географския институт на СУ. Близки са били отношенията му и с големите български географи доц. Гунчо Гунчев, професорите Димитър Яранов и Любомир Динев. Най-голямо уважение и почит е изпитвал към неговия учител и патрон проф. Анастас Иширков, който е бил близък и чест гост на семейство Батаклиеви.

Във връзка с научната си ориентация проф. Батаклиев е поддържал близки контакти и с професори историци от по-старото поколение – Петър Мутафчиев, Янко Тодоров, Рафаил Попов, Светозар Георгиев, както и с изтъкнатите за своето време историци Иван Пастухов, Иван Орманджиев и др. Близки познанства е имал и с професорите Ив. Дуйчев, Ив. Бешевлиев и Димитър Ангелов. Тези контакти са били неизбежни, тъй като в първата половина на миналото столетие специалността География е била към Историко-филологическия факултет а СУ, на който проф. Батаклиев е декан през 1944–1945 г. През този период антропо-географията, политическата география и геополитиката не са били третираны като антинаучни и реакционни науки, за каквито за смятани по-късно, поради което връзките с историята и археологията не са били по-малки от тези с естествените науки, като геология, геоморфология и др.

Най-значимата обществена изявява на проф. Ив. Батаклиев е, че като радетел на славянското единство е инициатор и главен организационен секретар на IV Конгрес на славянските географи и етнографи през 1936 г., проведен в България. Конгресът е бил широко отразен в средствата за масова информация като най-голямото и културно събитие от този род, провеждано дотогава в следосвобожденска България. Както бе споменато по-горе, той е награден за тази негова активност с орден „Св. Александър“.

Авторитетът на учения Иван Батаклиев е бил наистина голям, защото след отстраняването му от университета през 1947 г. изброените учени историци, както и геолозите професорите Еким Бончев, Страшимир Димитров, Цонко Димитров и др., не са престанали да се отнасят към него с нужното уважение, за разлика от някои учени от Географския институт. Близки контакти проф. Батаклиев е поддържал и с изтъкнатия етнограф проф. Христо Вакарелски, както и с чуждестранни учени – изтъкнатите географи Херберт Луис, Хасингер, Бивър и Райли, Станислав Павловски, с които той се е запознал по време на международните географски конгреси.

Неуморната работа на проф. Батаклиев е съпроводена с чувството на историческа значимост на изпълняваното дело и отговорност пред бъдещето. Фалшивият блясък на светския живот, желанието за високи административни и държавни постове и слава за него не са изкушения. Наред с географската нука и научната му работа, която е смисълът на живота му, той обича и родния си край. Значителна част от неговото научно наследство е посветено на родния му край. В потвърждение на това е капиталният му труд „Пазарджик

и Пазарджишко“, за съставянето на който работи усърдно през последните години от живота си.

С целия си житейски опит той остава в спомените на близките и доброжелателите си като трудолюбив и неуморен научен работник, винаги честен и справедлив с думи и дела. На своите заместници научни работници и почитатели той завеща с целокупната си дейност и научно творчество възрожденска преданост към народа и България.

Настоящият семинар е втората обществена изява, отразяваща дейността и заслугите на проф. Батаклиев за развитието в различни области на географската наука в България след Националната географска конференция, проведена през 1990 г. в Габрово. За неговия живот и дейност са публикувани обстоен доклад от покойния чл.-кор проф. Тодор Христов (кн. 6 на сп. „Обучението по география“, 1990 г.) и статията на проф. д-р Марин Деведжиев „Съдбата и геополитическото наследство на Иван Батаклиев“ (бр. 6 на сп. Геополитика, 2009 г.).

След приключване на изказването на г-н Тодор Батаклиев доц. д-р Мариан Върбанов му връчи приемно-предавателен протокол за книгите, които семейство Батаклиеви дарява на библиотеката на департамент География на НИГГГ.

След Тодор Батаклиев думата бе дадена на г-н Лъчезар Риков – директор на Регионална библиотека „Никола Фурнаджиев“, който приветства семинара от свое име и от името на кмета на гр. Пазарджик и подари на департамент География „Иван Батаклиев (1891–1973) – библиография“, специално издадена през 2011 г. по повод 100-годишнината от рождението му.

Доц. д-р М. Върбанов направи предложение за провеждане на международна конференция с участието на общината и обществеността на Пазарджик, посветена на името и творчеството на проф. Иван Батаклиев.

Изказване направи и г-н Х. Мардиросян – преподавател по история, който сподели, че е работил с много любов и желание за създаването на библиографията, посветена на проф. Батаклиев, и определи като скодоумие това, което е нанесено след 9 септември 1944 г. на този голям българин. Той благодари за поканата за участието в семинара и подкрепи предложението за провеждане на международна конференция, която да се състои в Пазарджик.

Г-н К. Пампов – преподавател в Езиковата гимназия в Пазарджик, сподели своето впечатление от творчеството на проф. Батаклиев, за интердисциплинарния характер на изследванията му, за големия му принос за историко-географските проучвания на Пазарджик и Пазарджишкия край и изясняване на някои местни наименования. К. Пампов подчерта, че проф. Батаклиев е станал почетен гражданин на Пазарджик приживе. За града и обществеността е традиция да се отбелязват годишнини на видни българи, родени в него, какъвто например е Стефан Захариев – възрожденец и просветител, на чието дело, свързано с изследване Пазарджик и района му, проф. Батаклиев е продължител.

Доц. д-р М. Върбанов в заключение на семинара благодари за участието на гостите от Пазарджик, за дарените от семейство Батаклиеви книги, подари от името на департамент География бр. 4/2009 г. на сп. „Проблеми на географията“, в който има поместен материал за живота и дейността на проф. Батаклиев, и изказа удовлетворение от факта, че с този семинар е поставена традиция, чрез която творчеството и делата на такива видни българи, какъвто е проф. Иван Батаклиев, ще се възродят и ще бъдат достойни за бъдещите поколения.

Няколко дни по-късно във вестник „Пазарджишка Марица“ излезе отзив за на семинара с кратко представяне на дневния ред и на основните изказвания, като е анонсирано предложението за провеждане на Международна конференция, посветена на почетния гражданин на Пазарджик проф. Иван Батаклиев.

НАУЧНИ ТРУДОВЕ – КНИГИ, МОНОГРАФИИ, СТАТИИ (83 НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И 22 НА ЧУЖДИ ЕЗИЦИ)

- Оризовата култура в Татар-Пазарджишкото поле, сп. „Естествознание и география“, 1921
- Град Татар-Пазарджик според старите пътешественици, 1922
- Град Татар-Пазарджик. Историко-географски преглед, 1923
- Преглед на учебното дело в град Татар-Пазарджик, 1924
- Село Сестримо, 1926
- За орометрията на Витоша, 1926
- В сърцето на Родопите – из долината на река Въча, 1927
- Лозарството в България, 1927
- Черноморската конференция на учителите географи, историци и естествовители, 1927
- Към въпроса за антропогеографските изучавания в България, 1929
- Град Банско, 1929
- Даръ-дере и Коту-кавак, 1930
- Чепино. Специално-географски проучвания., 1930
- Положение и разпределение на селищата в зависимост от земеповърхните форми с оглед към селищата в България, 1931
- Последни няколко думи по спора за Родопи и Родопя, 1931
- Татар-Пазарджик, 1931
- Определение и размери на нашия Черноморски бряг, 1931
- История на църквата „Успение Пресвета Богородица“ в гр.Т. Пазарджик, 1932
- Географските имена и тяхната промяна, 1932
- Град Мъстанли, 1932
- През Петрохан за Берковица, Вършец и Фердинанд, 1932
- Нашият Черноморски бряг, 1932
- Родопите като политическа граница, „Тракийски сборник“, бр.3/1932
- Нашите прогимназиални учебници по география, 1932
- Де е границата между Рила и Родопите?, 1933
- Земеповърхни форми в долината на р. Мъти-вир, „Известия на българското географско дружество“, кн. I, 1933
- Ландшафтно поделение на България, 1934
- Професор Жеко Радев, 1934
- Географските условия за възникване и развитие на град Пловдив, 1934
- Международният географски конгрес във Варшава през 1934 г. Преглед., 1935
- Дидактиката и методиката на обучението по география на Международния конгрес във Варшава, 1935

- Долината на река Арда. Източните Родопи, 1935
- България планинска страна ли е? 1936
- Полша в своята географска същност. Сравнителен географски преглед., 1936
- Розовата култура в България и нейните географски условия, 1936
- История на заселването и форми на селищата, „Поглед върху социално-икономическата структура на българското земеделско стопанство“, № 2–3, 1936
- Нашият Дунавски бряг. Областногеографски преглед, 1936
- Географията като наука и учебен предмет с оглед географията в България, 1937
- Проф. д-р Анастас Т. Иширков, 1937
- IV Конгрес на славянските географи и етнографи — София, 1936. Преглед, 1937
- Тихоокеанската проблема. Събитията в Далечния Изток от геополитическо гледище, 1937
- Някои нововъведения в географията на България, 1938
- Развитие и днешно състояние на българската географска наука, 1938
- Международен конгрес по география в Амстердам. Преглед, 1938
- Чипровци в географско отношение, 1938
- Зеленчукопроизводството в България, 1938
- Дунав и неговото стопанско и политическо значение за българите. Сп. „Родина“, год. I, кн. 3, 1939
- Характерни историкогеографски черти на нашите старопланински градове, 1939
- Колонии в центъра на Европа, 1939
- Предна Азия. Политико-географски преглед, 1939
- Колониалният въпрос, 1939
- Съдбата на славянството, 1939
- Новите насоки на земеделското стопанство в България във връзка с географските ѝ условия, 1939
- Южна Добруджа. Геополитически преглед, 1940
- Калофер. Родното място на поета, 1940
- Сравнителен преглед на политикогеографското положение на България. „Известия на българското географско дружество“, кн. 7, 1937, 1940
- Гунчо Ст. Гунчев, 1940
- Обединението на българския народ и политикогеографското му положение. „Известия на българското географско дружество“, кн. 8, 1941
- Кавказките земи и тяхното политическо и стопанско значение, 1941
- Беломорието и неговите географски, етнографски, исторически, стопански и политически връзки с България, 1941
- Беломорието – принадлежността му към България, 1941
- Поделение на България на главни географски области въз основа на климата ѝ, 1941
- Развитие и същност на политическата география и геополитиката. „Годишник на държавното висше училище за финансови науки“, 1940/1941, том 1, стр. 1–36
- Протоците и България, 1941

- Село Батак – Пещерско. Антропогеографски развой на едно родопско село, 1941
- Географската връзка между Беломорието и България, 1942
- Колко голямо човечество може да изхрани земята? 1942
- Географското единство на българските земи, „Известия на българското географско дружество“, кн. 9, 1941, 1942
- Съобщенията на България, 1942
- 25 години Българско географско дружество, 1943
- Стопанското значение на Беломорието, библи. „Българска книга“, № 25, 1943
- Западна Тракия и необходимостта от териториален излаз на България на Бяло море, 1946
- „Известия на българското географско дружество“, от 1934 до 1945
- Тракия. Географски и исторически преглед, София 1946, 267 с. (в съавторство с Анастас Разбойников и Иван Орманджиев)
- Чифлиците и чифликчийството в Пазарджишко и Пазарджик през турската епоха, 1960
- Основаване на читалище „Виделина“ и неговото развитие до Освобождението, 1962
- Стефан Захариев – бележит изследовател на родния край, 1962
- Едно пояснение към датата на помохамеданчването на чепинци и връзките им с Батак, 1962
- Географско положение на Тракия, 1963
- Село Момина Клисуре, 1963
- Учебното дело в Пазарджик в турско време, 1965
- Село Ветрен – родното място на Страхил, 1968
- Икономическото положение на Пазарджик през XIX век и приносът му в българското Възраждане, 1968
- Село Лесичево
- Бележки за Барон Хиршовата железница, 1968
- Пазарджик и Пазарджишко. Историко-географски преглед., 1969
- Крепости, битки и хайдутки в миналото в Пазарджишко, 1970
- Град Банско – родното място на Паисий Хилендарски, 1972
- Разселване на българите през VII – XIX век, 1974
- Aperçu de géographie humaine, “IV-e Congrès des Géographes et Ethnographes Slaves Sofia 1936“, 1936
- Les bassins de la Strouma, Rila, Pirine, Rhodopes et la vallée de la Maritza, 1936
- La culture du tabac en Bulgarie, 1936
- Les conditions géographiques de la culture des roses en Bulgarie, 1936
- Die geographischen Grundlagen der Industrie Bulgariens, „Union Géographique Internationale, Congrès International de Géographie Varsovie 1934“, 1937
- Бугарска, 1938
- Port w Warnie, 1938
- Sur la position géographique des pays slaves, “IV-e Congrès des Géographes et Ethnographes Slaves Sofia“, 1938
- La production agricole en Bulgarie en relation avec le sol et le climat. Changements dans l’agriculture Bulgare. Comparaison avec les autres pays des

Balkans, „Congrès International de Géographie Amsterdam 1938“, Tome deuxième, Section IIIb, 1938

- Geschichte der Besiedlung und die Siedlungsformen in Bulgarien, 1938
- Viticulture in Bulgaria. Natural Conditions. Hystory. Present State., 1939
- Bevölkerungsverschiebungen, Wirtschafts- und Siedlungspolitik Bulgariens, besonders nach dem Weltkriege, 1939
- Die Entwicklung der bulgarischen Geographie von 1918 bis 1940 mit besonderer Berücksichtigung der länderkundlich-anthropogeographischen Richtung, 1940
- Einige deutsche Geographen über die politischen und völkischen Streitfragen zwischen den Bulgaren und den anderen Balkanvölkern, „Mitteilungen der Bulgarischen Geographischen Gesellschaft“, Band VIII, 1940
- Die Wanderungen der Bulgaren in den letzten dreißig Jahren, „Zeitschrift für Geopolitik, Heft 3, München-Heidelberg-Leipzig, 1941
- Binnen- und Auswanderungen der Bulgaren und ihre völkische und staatliche Bedeutung, „Zeitschrift für Erdkunde“, 9. Jahrg., Heft 5/6, 1940
- Die intensive Landwirtschaft in Oberthrakien nach dem Weltkriege, „Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin“, Jahrgang 1941 Nr.7/8
- Der Reisanbau in Bulgarien, „Mitteilungen der Geographischen Gesellschaft“, Band 85, Heft 3-6, 1942
- Die Baumwollkultur in Bulgarien, 1943
- Les nouvelles tendances dans la production agricole en Bulgarie, en connexion avec les conditions géographiques, „La Revue croate de géographie“, Zagreb, Nos 8-9-10
- Die Hochgebirge Bulgariens, „Erdwissenschaftliche Forschung“, Franz Steiner Verlag GmbH, Wiesbaden, 1967
- Die künstliche Feldbewässerung in Bulgarien, „Zeitschrift für Erdkunde“, 1969
- Das Weissmeergebiet (Agaischesmeergebiet) und Bulgarien, 1970

Иванка Ботева